

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС

УДК 346.6(037)

DOI: <https://doi.org/10.32886/instzak.2019.02.09>

Барабаш Тетяна Миколаївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
завідувач відділу моніторингу
законодавства Інституту законодавства
Верховної Ради України
ORCID 0000-0001-5541-2764
barabash08@meta.ua

Мілевський Олександр Петрович,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики
Національного університету державної фіскальної служби України
ORCID 0000-0001-5552-3317
milevskiy_olexandr@ukr.net

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТРУКТУРОВАНOSTІ ДОСУДОВОГО
ПРОВАДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ****Анотація**

Метою статті є висвітлення авторського бачення теоретико-методологічних проблем виокремлення досудового провадження як самостійної частини кримінального провадження.

Наукова новизна пов'язана із фундаментальністю цього питання у науці кримінального процесуального права для формування концептуального цілісного уявлення про кримінальну процесуальну діяльність, а також розуміння того, що кожне явище розглядається як більш-менш складна система. У загальному вигляді структура представлена як система відносин об'єктивно існуючих елементів. На авторське переконання, традиційне розуміння кримінального провадження лише як сукупності взаємопов'язаних і послідовно змінюючих одна одну стадій, не охоплює усього різноманіття кримінальної процесуальної діяльності і кримінальних процесуальних правовідносин (зокрема, процесуальні дії з так званої «дослідчої» перевірки перебувають за межами законодавчо визначеної першої стадії кримінального процесу, що з теоретико-методологічної позиції структури кримінального провадження видається алогічним). Відсутність в кримінальному процесуальному законі поняття «досудове провадження» вказує на можливість оцінки його лише як номінативної одиниці мови і дискутування з приводу його змісту. Обґрунтовано поділ кримінального провадження на дві пов'язані структурні частини: досудове провадження і судове провадження, оскільки кримінальний процес є сукупністю правовідносин, які мають початок (виникають) і припинення.

Висновки. Підсумовано, що досудове провадження визначається як специфічний пізнавальний цикл, який складають стадії кримінального провадження: попередня перевірка заяв, повідомлень та іншої інформації про кримінальне правопорушення і досудове розслідування. Досудовому провадженню властиві такі ознаки: 1) наявність безпосереднього завдання (розкриття кримінального правопорушення, виявлення осіб, які його вчинили); 2) специфічні методи вирішення цього завдання; 3) особливе, відмінне від інших частин кримінального провадження, коло учасників кримінального процесу; 4) тривалість у часі; структура.

Ключові слова: досудове провадження, кримінальне провадження, стадія, етап, перевірка заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення.

Barabash Tatiana M.,
Ph.D.in Law, associate professor,
Manager, the department of monitoring of legislation,
the Legislation Institute of the Verkhovna Rada of Ukraine
ORCID 0000-0001-5541-2764
barabash08@meta.ua

Milevskiy Olexandr P.,
Ph.D.in Law, associate professor
Associate professor of department of criminal process and criminalistics, National University of
government fiscal service of Ukraine
ORCID 0000-0001-5552-3317
milevskiy_olexandr@ukr.net

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF PRE-TRIAL PROCEEDINGS STRUCTURING IN THE CRIMINAL PROCESS OF UKRAINE

Abstract

The purpose of the article is illumination of author vision of theoretical methodological problems of selection of pre-trial proceedings as independent part of criminal proceedings.

A scientific novelty is related to solidity of this question in science of criminal judicial right for forming of conceptual integral presentation of criminal judicial activity, and also understanding of that every phenomenon is examined as a more or less difficult system. In a general view a structure is presented as a system of relations of objectively existent elements. On author persuasion, traditional understanding of criminal proceedings only as aggregates of connected and consistently changing each other the stages does not engulf all variety of criminal judicial activity and criminal judicial legal relationships. Absence in the penal judicial law of concept «pre-trial proceedings» specifies on possibility of estimation of him only as nominative unit of language and discussion concerning his maintenance. Taking of judicial activity on verification of statement or report about criminal offence to the stages of criminal proceedings, to incorporated in part «pre-trial proceedings» remains one in directions of improvement of criminal process. On our persuasion, criminal proceedings, divided into two structurally parts: as a criminal process shows by itself the aggregate of legal relationships which have pre-trial proceedings and judicial proceedings beginning (arise up) and stopping.

Conclusions. Thus, pre-trial proceedings can be defined as a specific cognitive cycle which is made by the stages of criminal proceedings: previous verification of statements, reports and other information is about criminal offence and pre-trial investigation. To pre-trial proceedings such signs are peculiar: 1) presence of direct task (opening of criminal offence, exposures of persons, which accomplished him); 2) specific methods of decision of this task; 3) special, different from other parts of criminal proceedings circle of participants of criminal process; 4) a slowness is in time; structure.

Key words: pre-trial proceedings, criminal proceedings, stage, phase verification of statements and reports on the criminal offences.

Постановка проблеми. Розбудова правої демократичної держави потребує пошуку і запровадження такої форми кримінального процесу, яка б найповніше забезпечувала захист прав та законних інтересів людини, життя якої, честь та гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою цінністю (стаття 3 Конституції України). Одним із ключових питань реформування кримінального судочинства в Україні є структуризація кримінального провадження (досу-

дове розслідування і судове провадження, а також процесуальні дії у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого законом України про кримінальну відповідальність (п. 10 ст. 3 КПК [1]), яка тривалий час залишається предметом наукових досліджень і дискусій. Дане питання являється фундаментальним у науці кримінального процесуального права, оскільки дозволяє сформувати концептуальне цілісне уявлення про кримінальну процесуальну діяльність.

У сучасній філософській, соціологічній, юридичній літературі склалися стійкі уявлення про ефективність системного підходу до дослідження явищ оточуючої дійсності, адже відповідно до методології загальної теорії систем кожне явище розглядається як більш-менш складна система [2, с. 161]. Не є виключенням і кримінальна процесуальна наука, фундаментальними завданнями якої залишаються структуризація та систематизація кримінального процесу (кримінального провадження), виділення його складових частин, що дозволяють сформулювати концептуальне цілісне уявлення про це явище. Кримінальний процес визнається системним і структурованим утворенням.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У сучасний період системі і структурі кримінального процесу приділяється увага багатьох дослідників [3–9]. Проте, розуміння терміна «досудове провадження» залишається дискусійним, що актуалізує його вивчення.

Як визначається у наукових дослідженнях останніх років, «питання про структуру вітчизняного кримінального процесу, як виду (системи) державної діяльності, на сьогоднішній день не можна віднести до розряду остаточно вирішених. Безперечним визнається лише сама наявність деякої структури кримінального процесу, оскільки загально-визнано, що кримінальний процес є цілісною системою, із властивими їй ознаками, в першу чергу, стійкою структурою, яка єднає відносно самостійні частини, що спрямовані на досягнення загальної мети» [5, с. 221].

Метою цієї публікації є висвітлення авторського розуміння структуризації досудового провадження і закріплення зазначеної категорії в кримінальному процесуальному законі.

Виклад основного матеріалу. У загальному вигляді структура розглядається як система відносин об'єктивно існуючих елементів, тобто сама структура є об'єктивною і відображає характер співвідношення реальних елементів. Структура – це відносно сталий спосіб (закон) зв'язку елементів того чи іншого складного цілого. Термін «структура» означає внутрішню побудову чого-небудь [10]. Спеціальні тлумачення «структури» додають до її характеристики вказівки на «сукупність стійких зв'язків об'єкта, що забезпечують його цілісність і тотожність

самому собі, тобто збереження основних властивостей при різних зовнішніх або внутрішніх змінах» [9, с. 8]. Таким чином, можна говорити про те, що структура передбачає деяке число елементів (структурних одиниць), що знаходяться у стійкому зв'язку між собою. Тобто структура є невід'ємним атрибутом всіх реально існуючих об'єктів і систем, і саме з цієї точки зору більшість вчених розглядають цю категорію. Ознаку організованості, структурної (морфологічної) побудови в системах відзначають всі без виключення системоаналітики. «Структура, у прямому розумінні цього слова, є будовою системи; поза системами структур не існує», – наголошується вченими [11, с. 68]. Структура відбиває упорядкованість внутрішніх і зовнішніх зв'язків об'єкта, що забезпечують його сталість, стабільність, якісну визначеність. Структурні зв'язки різного роду пронизують всі процеси, які відбуваються у системних об'єктах, а отже – і в кримінальному провадженні, частини якого із властивими зв'язками і відносинами становлять цілісну систему. Отже, структуризація (процедурно-функціональна побудова) кримінального провадження виглядає наступним чином: досудове провадження і судове провадження.

У науці кримінального процесу все виразніше проявляє себе позиція, ініціатори якої впевнені, що за допомогою одного лише поняття «стадія процесу» складно повною мірою охарактеризувати структуру кримінального судочинства як цілісної системи і розкрити його змістовну сторону, оскільки дана категорія не охоплює всі його структуруючі елементи. Традиційне розуміння системи кримінального судочинства лише як сукупності взаємопов'язаних і послідовно змінюючих одна одну стадій не охоплює всього різноманіття кримінально-процесуальної діяльності [5, с. 222]. Крім поділу кримінального процесу на стадії, пропонується їх деталізувати. Зокрема, виділяється декілька підходів до структуризації кримінального провадження, хоча основним, на думку вченого, залишається все-таки стадійний підхід [12, с. 10]. Існування інших точок зору (стадійно-функціональної, стадій і проваджень) пояснюється тим, що в поняття «стадія» не у повній мірі вписуються деякі процесуальні дії. Тому окремі дослідники кримінальних процесуальних проблем пропо-

нують ділити кримінальний процес по вертикалі на види провадження, а по горизонталі – на стадії, які у певній сукупності можуть бути якісно іншим рівнем спільності, наприклад, досудове провадження і судове провадження [5, с. 222]. Така позиція представляє безперечний методологічний інтерес, проте широкого розповсюдження вона не набула.

На наш погляд, пропонований бістадійний підхід до структуризації кримінального процесу не є універсальним, оскільки досудове провадження визначається як стадія кримінального процесу (бета-стадія), а традиційні стадії – як стадії (альфа-стадії) [12, с. 13]. Це призводить до тавтології в кримінально-процесуальних термінах і ускладнює їх використання, хоча такий поділ і має гіпотетичний характер.

Чинний КПК України визначає порядок провадження (ст. 1) і оперує категорією «кримінальне провадження». Водночас, нормативно-правове закріплення поняття «досудове провадження» відсутнє, що вказує на можливість говорити про нього лише як про номінативну одиницю мови і дискутувати з приводу його змісту. На перший погляд, доцільність вжиття цього поняття є сумнівною, зважаючи на відмову законодавця у КПК України від стадії порушення кримінальної справи. Однак, початок кримінального провадження зі стадії досудового розслідування викликає певні зауваження з теоретико-методологічної позиції.

У проекті КПК України 2007 року зазначалося, що «Досудове провадження – це попередня перевірка заяви, повідомлення чи іншої інформації про злочин і досудове розслідування» (п. 13 ст. 6) [14]. Отже, початок кримінально-процесуальної діяльності розробники проекту КПК пов'язували із перевіркою інформації про злочин (гл. 27), а порушення провадження у кримінальній справі визнавали одним із варіантів рішень за результатами здійснення такої перевірки (ст. 207 проекту). Яку назву має перша стадія кримінального процесу, проект чітко не зазначав, на відміну від досудового розслідування (п. 14 ст. 6). Але, виходячи зі змісту гл. 27 проекту, саме попередня перевірка заяви, повідомлення чи іншої інформації про злочин визнавалася першою стадією кримінального провадження, яке, згідно з п. 27 ст. 6 проекту, складалося із досудового

і судового провадження, процесуальних дій у зв'язку із вчиненням діяння, передбаченого Особливою частиною Кримінального кодексу України. Але такий підхід не закріпився в КПК 2012 року.

У нормативно-правовому контексті термін «досудове провадження» нині є тотожним «досудовому розслідуванню», оскільки останнє розпочинається з моменту внесення інформації про суспільно небезпечне діяння до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Тобто напрямок, який позиціонувався як перспективна модель досудового провадження у кримінальних справах – «введення єдиного процедурного режиму досудового провадження без поділу на стадії порушення кримінальної справи і досудового розслідування» [5, с. 223], – не знайшов свого втілення у новому кодифікованому акті, на відміну від кримінального процесуального законодавства сусідніх держав – Російської Федерації, Республіки Білорусь, Республіки Казахстан, в яких термін «досудове провадження» або роз'яснюється (КПК Російської Федерації, КПК Республіки Білорусь), або вживається у контексті кодексу (КПК Республіки Казахстан).

Початок досудового розслідування завжди пов'язується із наявністю (надходженням, виявленням) у спеціально уповноважених законом органів (службових осіб) інформації, що може свідчити про вчинення кримінального правопорушення. Якщо раніше досудове розслідування розпочиналося тільки після порушення кримінальної справи і саме ця стадія кримінального процесу у різні часові періоди найбільше піддавалася критиці, законодавець кардинально підійшов до вирішення наукової дискусії шляхом ліквідації цієї стадії, хоча у жодному науковому дослідженні питання не поставало так категорично: здебільшого, пропонувалося її перейменувати і наповнити дещо іншим змістом (М. П. Кузнецов, В. Т. Маляренко, О. Р. Михайленко, К. І. Мігушин, Ю. В. Овсянніков, П. П. Сердюков [13, с. 116]).

Дискусія розпочалася в іншому напрямку – у питаннях незрозумілості щодо перевірки інформації про кримінальне правопорушення, неможливості відмови розпочати кримінальне провадження тощо. «Серйозна проблема, яку може породити реалізація ідеї скасування стадії порушення кримінальної справи, полягає у тому, що відсутність фор-

мального початку кримінального провадження робить неможливим оскарження факту її порушення. Пропонований порядок початку досудового розслідування, фактично, скасовує так звану «дослідчу» перевірку заяв та повідомлень про вчинення злочину. Відтак усе процесуальне навантаження щодо перевірки таких заяв і повідомлень автоматично лягає на слідчого, а не на відповідні органи дізнання чи підрозділи, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність. Отже, може скластися ситуація, за якої слідчі будуть вимушені перевіряти найабсурдніші заяви про злочин, у той час, коли відповідного слідчого реагування вимагатиме розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів. Навряд чи це сприятиме підвищенню якості досудового розслідування і ефективності захисту прав громадян правоохоронними органами» [13, с. 116].

Саме на відсутності перевірки заяви чи повідомлення про кримінальне правопорушення (злочин) наголошувалося майже всіма державними і недержавними інституціями при громадському обговоренні КПК України: в Генеральній прокуратурі України, Міністерстві внутрішніх справ, відомими правозахисниками, про що свідчать численні коментарі переваг і недоліків цього кодифікованого акта. Серед основних аргументів відмічається, що відсутність перевірки заяви (повідомлення) про вчинення кримінального правопорушення може спонукати до зловживань з боку органів досудового розслідування, прокурора і порушувати право на оскарження незаконних їх дій чи рішень. Кожний акт перевірки уповноваженим державним органом підконтрольного йому суб'єкта гіпотетично означає початок проведення досудового розслідування та обтяження осіб, щодо яких воно проводиться, оскільки слідчий, прокурор після самостійного виявлення з будь-якого джерела обставин, що можуть свідчити про вчинення кримінального правопорушення (дані акта ревізії, документальної та іншої податкової перевірки) протягом 24 годин можуть розпочати досудове розслідування. Поділяючи думки щодо необхідності попередньої перевірки заяв чи повідомлень про кримінальні правопорушення, вважаємо, що нині вирішення даного спору залежить лише від практичного правозастосування прийнятих положень КПК України.

Але у будь-якому випадку, для того, щоб розпочати досудове розслідування потрібен

так званий привід. І хоча новий КПК України не містить окремої норми, присвяченої цій категорії, зі ст. 214 КПК можна зробити висновок, що таким приводом є заява, повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення, а також безпосереднє виявлення органом досудового розслідування чи прокурором обставин, що можуть свідчити про вчинення такого правопорушення. На жаль, законодавець не передбачив ані будь-яких вимог щодо форми заяви та повідомлення, їх обов'язкових реквізитів, ані обов'язку встановлення особи, яка подала заяву чи повідомила про кримінальне правопорушення, та попередження її про кримінальну відповідальність за завідомо неправдиве повідомлення про кримінальне правопорушення. Як наголошують практичні працівники, така невизначеність може призвести до подання заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення невстановленими особами (анонімні повідомлення), можливості подання таких «заяв» недієздатними особами чи від їх імені, подання завідомо неправдивих чи безпідставних заяв та повідомлень про кримінальні правопорушення тощо.

Виходячи з дискусійного розуміння поняття «привід» (по відношенню до порушення кримінальної справи), відмови законодавця від визначення підстави (достатності ознак злочину), щоб розпочати кримінальне провадження, правового змісту принципу публічності в кримінальному процесі та нормативно-правового закріплення моменту початку досудового розслідування і правового статусу заявника, слід, на нашу думку, відійти від терміну «привід» і оперувати загальнозживаним у правовій науці і практиці поняттям «підстава» для означення початку кримінального провадження. Це дозволить також уникнути термінологічної плутанини із поняттям «привід» як заходом забезпечення кримінального провадження (гл. 10 КПК).

Така підстава має розцінюватися як акт вольової дії заявника чи потерпілого, що містить дані про вчинене кримінальне правопорушення, адресований органу державної влади, уповноваженому розпочати досудове розслідування, або вольовий акт самого цього органу, спрямований на виявлення ознак кримінального правопорушення в ході реалізації ним своїх функцій. Окрім того, заяви і повідомлення про кримінальні правопорушення

ні в якому разі не можуть бути анонімними, а безпосереднє виявлення ознак кримінального правопорушення має відображатися у відповідному протоколі, рапорті, отже можна говорити про певну процесуальну форму підстави для кримінального провадження. Наявність такої підстави породжує кримінальні процесуальні правовідносини.

На наше переконання, кримінальне провадження поділяється на дві пов'язані структурні частини: досудове провадження і судове провадження, оскільки кримінальний процес являє собою сукупність правовідносин, які мають початок (виникають) і припинення. Такі відносини виникають при виявленні (встановленні) ознак кримінального правопорушення, юридично закріплених (зафіксованих) у Єдиному реєстрі досудових розслідувань. Регламентоване в КПК правило щодо недопущення здійснення досудового розслідування до внесення відомостей до реєстру або без такого внесення (ч. 3 ст. 214) не означає відсутність кримінальних процесуальних відносин до цього моменту і кримінальної процесуальної діяльності. Більшість дослідників кримінальних процесуальних правовідносин наголошують, що такі відносини виникають між відповідними суб'єктами, наділеними правами і обов'язками, а також мають нерозривний зв'язок із кримінальною процесуальною діяльністю [15, с. 353]. При цьому, наприклад, права і обов'язки потерпілого виникають з моменту подання заяви про вчинення щодо нього кримінального правопорушення або заяви про залучення його до провадження як потерпілого (ч. 2 ст. 55 КПК), тобто до початку досудового розслідування.

Висновки. Таким чином, досудове провадження можна визначити як специфічний пізнавальний цикл, який складають стадії кримінального провадження: попередня перевірка заяв, повідомлень та іншої інформації про кримінальне правопорушення і досудове розслідування. Досудовому провадженню властиві такі ознаки: 1) наявність безпосереднього завдання (розкриття кримінального правопорушення, виявлення осіб, які його вчинили); 2) специфічні методи вирішення цього завдання; 3) особливе, відмінне від інших частин кримінального провадження коло учасників кримінального процесу; 4) тривалість у часі; структура.

Нами пропонується структурований поділ стадій кримінального провадження на певні етапи. Так, у досудовому розслідуванні можна виділити такі етапи: 1) початковий (з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань або як виключення – отримання уповноваженими органами інформації про вчинене кримінальне правопорушення (при огляді місця події та ін. – ч. 3 ст. 214 КПК)) – характеризується невідкладними процесуальними діями і рішеннями для встановлення особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, виявлення і закріплення слідів останньої; 2) з моменту повідомлення особі про підозру починається наступний (подальший) етап досудового розслідування, який завершується згрупуванням такої сукупності доказів, що вказує на можливість прийняття одного із рішень стадії досудового розслідування; і 3) завершальний етап – розпочинається з надання доступу до матеріалів досудового розслідування, відкриття матеріалів сторонами кримінального провадження, – і закінчується складанням підсумкового рішення органом досудового розслідування. Для стадії досудового розслідування характерна наявність вихідної слідчої ситуації, яка згодом (в процесі здійснення доказової діяльності) змінюється, розвивається, переходить в якісно нову. Виділення типових слідчих ситуацій визначають криміналістичну методику розслідування того чи іншого суспільно небезпечного діяння.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 № 4651-VI (із змінами і доповненнями). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>
2. Сорокин В. Д. Избранные труды. СПб.: Издат-во Р. Асланова «Юридический центр Пресс», 2005. 1086 с.
3. Бражник Ю. Ю. Стадії кримінального процесу: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Запоріжжя, 2014. 20 с.
4. Барабаш Т. М. Сучасні виклики реформування кримінального процесуального закону в Україні. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2015. № 2. С. 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2015_2_14
5. Мілевський О. П. Ознаки системності і структурованості судового провадження в

кримінальному процесі України. *Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право)*. 2014. № 2(65). С. 221–227.

6. Волторнист О. А. Досудебное и судебное производства: теоретико-функциональный анализ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Тюмень, 2008. 26 с.

7. Патюк С. О. Цілі і завдання сучасного кримінального судочинства України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Донецьк, 2013. 17 с.

8. Погорецький М. А. Кримінально-процесуальні правовідносини: структура і система. Харків: Арсіс, 2002. 160 с. URL: <http://kafedratua/bd/5/513.pdf>

9. Шевчишен А. В. Досудове провадження за кримінально-процесуальним законодавством України та зарубіжних країн (порівняльний аналіз) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Київ, 2011. 20 с.

10. Словник української мови в 11 томах / За ред. Б. Грінченка. Том 8. Київ, 1997. С. 127.

11. Аверьянов А. Н. Системное познание мира: методологические проблемы. Москва, 1985. 263 с.

12. Мигушин К. И. Досудебное производство как стадия уголовного процесса России : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Нижний Новгород, 2004. 30 с.

13. Барабаш Т. М. Проблемні питання етапності досудового розслідування в кримінальному провадженні України. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 5. С. 115–119.

14. Кримінально-процесуальний кодекс України: проект Закону України (реєстр. № 1233 від 13.12.2007 р.) URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF0Y900A.html

15. Супрункова О. В. Поняття та елементи кримінально-процесуальних відносин. *Право і суспільство*. 2014. № 5-2. С. 351–355.

References:

1. Verkhovna Rada Ukrainy. (2012). *Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy (iz zminamy i dopovnenniamy)*. № 4651-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua> (Last accessed: 12.03.2019) [in Ukrainian].

2. Sorokyn, V. D. (2005). *Izbrannye trudy*. SPb.: Izdat-vo R. Aslanova «Iurydycheskyi tsentr Press» [in Russian].

3. Brazhnyk, Yu. Yu. (2014). *Stadii kryminalnoho protsesu*. (Master's thesis). Zaporizhzhia [in Ukrainian].

4. Barabash, T. M. (2015). Suchasni vyklyky reformuvannya kryminalnoho protsesualnoho zakonu v Ukraini. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 2, 65–69. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzizvru_2015_2_14 (Last accessed: 22.03.2019) [in Ukrainian].

5. Milevskyi, O. P. (2014). Oznaky systemnosti i strukturovanosti sudovoho provadzhennia v kryminalnomu protsesi Ukrainy. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu DPS Ukrainy (ekonomika, pravo)*, 2(65), 221–227 [in Ukrainian].

6. Voltornyst, O. A. (2008). *Dosudebnoe y sudebnoe proyzvodstva: teoretyko-funktsyonalnyi analiz*. (Master's thesis). Tiumen [in Russian].

7. Patiuk, S. O. (2013). *Tsili i zavdannia suchasnoho kryminalnoho sudochynstva Ukrainy*. (Master's thesis). Donetsk [in Ukrainian].

8. Pohoretskyi, M. A. (2002). *Kryminalno-protsesualni pravovidnosyny: struktura i systema*. Kharkiv: Arsis. URL: <http://kafedr.atua/bd/5/513.pdf> (Last accessed: 12.03.2019) [in Ukrainian].

9. Shevchyshen, A. V. (2011). *Dosudove provadzhennia za kryminalno-protsesualnym zakonodavstvom Ukrainy ta zarubizhnykh krain (porivnialnyi analiz)*. (Master's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

10. Hrinchenko, B. (Red.). (1997). *Slovyk ukraïnskoi movy v 11 tomakh* (T. 8, s. 127). Kyiv [in Ukrainian].

11. Averianov, A. N. (1985). *Systemnoe poznyanie myra: metodolohycheskye problemy*. Moskva [in Russian].

12. Myhushyn, K. Y. (2004). *Dosudebnoe proyzvodstvo kak stadyia uholovnoho protsesa Rossyy*. (Master's thesis). Nyzhnyi Novhorod [in Russian].

13. Barabash, T. M. (2013). Problemni pytannia etapnosti dosudovoho rozsliduvannia v kryminalnomu provadzhenni Ukrainy. *Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy*, 5, 115–119 [in Ukrainian].

14. Verkhovna Rada Ukrainy. (2007). *Kryminalno-protsesualnyi kodeks Ukrainy*. Proekt Zakonu Ukrainy (reyst. № 1233). URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JF0Y900A.html (Last accessed: 22.03.2019) [in Ukrainian].

15. Suprunova, O. V. (2014). Poniattia ta elementy kryminalno-protsesualnykh vidnosyn. *Pravo i suspilstvo*, 5-2, 351–355 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 3 березня 2019 р.